imgl

LIETUVOS AUKŠČIAUSIASIS TEISMAS

NUTARTIS LIETUVOS RESPUBLIKOS VARDU

2023 m. lapkričio 13 d. Vilnius

Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Civilinių bylų skyriaus teisėjų kolegija, susidedanti iš teisėjų Danguolės Bublienės (kolegijos pirmininkė), Andžej Maciejevski ir Algirdo Taminsko (pranešėjas), teismo posėdyje kasacine rašytinio proceso tvarka išnagrinėjo civilinė bylą pagal atsakovo R. B. kasacinį skundą dėl Vilniaus apygardos teismo Civilinių bylų skyriaus teisėjų kolegijos 2023 m. vasario 21 d. sprendimo peržūrėjimo civilinėje byloje pagal ieškovės akcinės bendrovės "Lietuvos draudimas" ieškinį atsakovui R. B. dėl žalos atlyginimo.

Teisėjų kolegija

nustate:

I. Ginčo esmė

- Kasacinėje byloje sprendžiama dėl Lietuvos Respublikos transporto priemonių valdytojų civilinės atsakomybės privalomojo draudimo įstatymo (toliau TPVCAPDĮ) 22 straipsnio 1 dalies plunkto, įtvirtinančio draudiko sumokėtų išmokų susigrąžinimo pagrindą, kai atsakingas už žalos padarymą asmuo pasišalina iš įvykio vietos, ir įrodymų vertinimą reglamentuojančių proceso teisės normų, sprendžiant, ar už žalos padarymą atsakingas asmuo suvokė ir ar galėjo ir turėjo suvokti, kad sukėlė eismo įvykį, aškinimo ir taikymo.
- 2. Ieškovė prašė teismo priteisti iš atsakovo dalį nukentėjusiam asmeniui sumokėto žalos atlyginimo (3960,50 Eur) ir 5 proc. dydžio metinių procesinių palūkanų. Ieškovė nurodė, kad atsakovas, autostradoje Vilnius-Kaunas-Klaipėda Elektrėnų savivaldybėje variuodamas automobilį, "Volvo XC60", sudarė avarinę situaciją N. R., kuris vairavo automobilį, "Audi A4", ir nepristabdęs pasšalino iš jvykio vietos link Vilniaus. Įvykio metu automobilis "Audi" trenkėsi į apsauginius attivarus ir buvo sugadintas. Dėl atsakovo sukeltos avarijos buvo sugadinta ir apsauginiai attivarai. Bendra padarytos žalos suma yra 7921,01 Eur (ieškovė N. R. sumokėjo 7646 Eur draudimo išmoką, o AB "Kelių priežiūra" 275,01 Eur). Iš atsakovo reikalauja 50 proc. sumokėtos sumos atlyginimo.

II. Pirmosios ir apeliacinės instancijos teismų procesinių sprendimų esmė

- 3. Vilniaus regiono apylinkės teismas 2022 m. spalio 13 d. sprendimu ieškinį atmetė. Teismas įvertino atsakovo paaiškinimus, kad, važiuodamas leistinu apie 100–110 km per valandą greičiu, atsakovas nepastebėjo eismo įvykio ir nesuprato, kad tokį įvykį sukėlė. Buvo slidus kelias, žiema. Liudytoja V. B. (atsakovo sutuoktinė) nurodė, kad buvo intensyvus eismas, tačiau ji įdėmiai eismo nestebėjo, automobilyje, kaip įprastai, veikė radijas, sustojus prie Garitinų tes raudonu šviesoforu jos vyras pakalbėjo su nepažįstamu vyru ir su juo nuvažiavo į "Circle K" degalinę, joje vyras pabendravo su policija, pareigūnai paėmė vyro parodymus apie kažkokį įvykį autostradoje, apžiūrėjo automobilį ir paleido.
- 4. Teisms nustatė, kad pranešimą policijai apie atsakovo pasšalinimą iš eismo jvykio vietos pateikė L. B.. Jo parodymų protokole nurodyta, kad, važiuodamas keliu Kaunas-Vilnius, "Volvo" automobilis pavojingai manevruodamas kliudė "Audi" automobili, ir iš įvykio vietos pasišalimo. Teismo posėdyje kaip liudytojas apklaustas L. B. nurodė, kad eismo įvykio dieną važiavo antra eismo juosta ir pamatė per veidrodėlius, kad už jo važiuojantis "Volvo" automobilis signalizuoja jam šviesomis, kad jis pasitrauktų į pirmą juosta. Jam nepasitrauktis, "Volvo" automobilis, ja javažiavo iš dešinės ir pradėjo ilgosiomis šviesomis signalizuoja indikantėjisisiam automobilija tiedisinės, ju judkaibno, buvo smigės, "Audi" vairuotojas prarado automobilis okitrotė, trenkės į dešinojo kelkraščio ativarą, tada lėtai nuvažiavo į antros eismo juostos kairijį kelkraštį, o "Volvo" automobilis, automobilis,
- 5. Įvertinęs įvykio vaizdo įrašą, kuris buvo įrašytas liudytojo L. B. vairuojamame automobilyje esančia vaizdo įrašymo įranga, teismas nurodė, kad negalima daryti neabejotinos išvados, jog "Volvo" automobilis susidūrė su "Audi" automobiliu.
- 5. Teismas įvertino Vilniaus apskrities vyriausiojo policijos komisariato (toliau Vilniaus AVPK) Elektrėnų policijos komisariato (toliau Elektrėnų PK) Veiklos skyriaus vyresniosios tyrėjos D. P. užpildytą informaciją apie eismo įvykį, kurioje nurodyta, kad įvyko transporto priemonių "Audi" ir "Volvo" susidūrimas judant ta pačia kryptini, kaltininkas R. B., kuris, vairuodamas automobili, nesiėmė visų atsargumo priemonių, neisitikino, kad saugu, rikiuodamasis iš pirmos eismo juostos į antra, nedavė kelio antra eismo juosta važiuojančiam automobiliai, susidūrė su juo, todėl automobilis tapo nevaldomas, trenkėsi į atitvarus ir buvo sugadintas automobilis bei atitvarai. R. B. iš eismo įvykio vetaresėč. Teismas atkreipė dėmesį, kad tyrėja D. P. 2022 m. vasario 21 d. surašė administracinio nusižengimo protokolą, kuriame pakeitė poziciją ir automobiliaį susidūrė, nepatvirtina ir kiti byloje esantys įrodymai.
- 7. Vlíniaus AVPK Elektrénų PK tyrėp I. D. tamybiniame pranešime užiliksuoti N. R. parodymai, kad "Volvo" automobilis persirikiavo į pirmą eismo juostą ir dideliu greičiu pradėjo lenkti, o nespėjęs visiškai aplenkti, staiga pradėjo stabdyti, taip sukeldamas avarinę situaciją, N. R. nurodė, kad, nenorėdamas atsitrenkti į "Volvo" automobili, šiek tiek pasuko vairą į kairę ir pradėjo stabdyti, ratai pagavo kairiajame kelkraištyje buvusio šlapio sniego ir automobilis tapo nevaldomas, pradėjo mėtytis po abi eismo juostas, kol apsisuko ir trenkėsi į dešinėje kelio pusėje esančius kelio ativanus, o "Volvo" automobilis nepristabdęs nuvažiavo. Ši informacija atitinka byloje esantį N. R. paaiškinimą. Teismas atkreipė demesį, kad susiditrimo su "Volvo" automobilio aplinkybės nenurodė ir "Audt" automobilio vairuotojas. Tokios aplinkybės iš esmės byloje nejrodinėjo ir ieškovė.
- 8. Teismas pripažino, kad atsakovas vairavo pažeisdamas Kelių eismo taisyklių reikalavimus ir sukėlė pavojinga situaciją, tačiau nusprendė, kad vien ši aplinkybė nesudaro pagrindo iš atsakovo priteisti ieškovės sumokėtą draudimo išmokos dalį. Teismas atkreipė dėmesį, kad atsakovas nebuvo nubaustas administracine tvarka dėl to, kad pasišalino iš įvykio vietos.
- 9. Teismas nurodė, kad byloje nėra duomenų, kurie patvirtintų, jog atsakovas, sukėlęs pavojingą situaciją, kai "Audi" automobilis trenkėsi į dešinės pusės kelio atitvarus, būtų sumažinęs greitį. Liudytojo D. T. parodymai, kad atsakovas net nestabtelėjo, iš dalies patvirtina atsakovo argumentus, kad eismo įvykio jis nepastebėjo. Tai, kad priešais atsakovą važiavusio automobilio vairuotojas (D. T.) eismo įvykį pastebėjo, nereškia, kad minėtą įvykį turėjo pastebėti ir atsakovas. Šiuo atveju reikšminga tai, kad, kaip nurodė liudytojas D. T., jis vairuodamas pastebėjo, jog kažkas nuolat mirksi ilgosiomis šviesomis. Tokia aplinkybė neabėjotirai turėjo atkreipti vairuotojo dėmesį į veidrodėlius, juo labiau kad D. T. važiavo antra eismo juosta, t. y. ta eismo juosta, įš kurios tokiu elgesiu, kaip suprato D. T., yra prašoma pastiraukti iš kelio. Atsakovas paaškinime policijos pareigūrams nurodė, kad važiavo antra eismo juosta, nes važiavo maksimaliu leistirui greičiu, kartais pirma juosta būdavo laisvesnė nei antra ir pirma juosta į pastakova paraškinime policijos pareigūrams nurodė, kad važiavo antra eismo juosta, nes važiavo maksimaliu leistirui greičiu, kartais pirma juosta būdavo laisvesnė nei antra ir pirma juosta į važiavo intra ir pirma juosta parašinas automobilius. Kadangi pirma juosta nėra skirta automobilian D. T. bei L. B., bei ir automobilio "Audi" vairuotojas N. R. Atsižvelgdamas į aptartas aplinkybes, teismas padarė išvadą, kad kurį laiką priekyje atsakovo važiuojančio automobilio vairuotojas D. T. daugiau nei įprastai dėmesio skyrė eismui už savęs. Dėl šios priežasties galėjo pastebėti "Audi" automobilį važiavo dar kitas automobilis.
- 10. Teismas atkreipė dėmesį, kad atsakovas, nelėstinu būdu ir sukeklamas pavojingą situaciją, aplenkęs "Audi" automobili, susidūrė su dar viera "klūtimi", t. y. automobiliu, kuri vairavo D. T., nes šis ne tik nepasitraukė atsakovui iš kelio po to, kai atsakovas signalizavo ilgosiomis šviesomis, bet dar ir sunnažino gretiį bei įsijungė avarines šviesas, tačiau ir toliau vaziavo antra eismo juosta. Teismas nusprendė, kad tokioje situacijoje natūralu, jog atsakovo dėmesys buvo sutelktas į eismą automobilio priekyje, juo labiau kad atstumas tarp jo ir priekyje vaziavusio D. T. vairuojamo automobilio nebuvo didelis. Tai, kad, atlikęs pavojingą manevrą, atsakovas dėmesį turėjo toliau koncentruoti į priekį, lėmė ir kitos byloje nustatytos aplinkybės: tamsus paros metas, apsiniaukę, kelio apšvietimas nebuvo įrengtas, kelio danga buvo apsnigta ir slidi. Be to, tiek atsakovas, tiek sugadinto automobilio vairuotojas, tiek visi liudytojai patvirtino, kad eismas tuo metu buvo interisyvus. Teismas padarė švadą, kad atsakovas tokionis eismo sąlygomis ir aplinkybėmis dėmesį buvo sutelkęs į priekį, todėl galėjo nesuvokti sukėlęs eismo įvykį. Teismas nusprendė, kad ieškovė neįrodė, jog jei atsakovas būtų buvęs pakankamai apdairus ir rūpestingas, protingas žmogus, jis būtų galėjęs ir turėjęs suvokti, kad sukėlė eismo įvykį, todėl atmetė ieškovės ieškinį.
- 11. Vilniaus apygardos teismo Civilinių bylų skyriaus teisėjų kolegija, išnagrinėjusi bylą pagal ieškovės apeliacinį skundą, 2023 m. vasario 21 d. sprendimų panaikino Vilniaus regiono apylinkės teismo 2022 m. spalio 13 d. sprendimų ir priėmė naują sprendimų ieškovės ieškinį patenkino. Teisėjų kolegija 2023 m. vasario 22 d. papildomu sprendimų priteisė ieškovei iš atsakovo bylinėjimosi išlaidų, patirtų apeliacinės instancijos teisme, atlyginimą.
- 12. Apeliacinės instancijos teismas nustatė, kad tarp ieškovės ir V. B. buvo sudaryta įmastinė transporto priemonių valdytojų civilinės atsakomybės privalomojo draudimo sutartis, kuria buvo apdrausta automobilio "Volvo" valdytojų civilinė atsakomybės. Eismo įvykio metu automobili, valarvo atsakovas. Eismo įvykio 2021 m. gruodžio 26 d. 16.37 val. autostradoje Vilnius–Kaunas–Klaipėda Elektrėnų savivaldybėje, kai atsakovas sudarė avarinę situaciją nukentėjusiam N. R., vairavusiam automobilį, "Audi", ir nuvažiavo nesustojęs link Vilniaus, Įvykio aplinkybės nurodytos 2021 m. gruodžio 26 d. Vilniaus AVPK Elektrėnų PK tamybiniame pranešime bež022 m. sausio 9 d. rašte "Eismo įvykio informacija", kuriame nurodytos ir 2022 m. vasaro 1d. administracinio nusižengimo protokole bei 2022 m. kovo 31 d. pranešime apie įvykį. Atsakovas buvo nubaustas už Lietuvos Respublikos administracinių nusižengimų kodekso (toliau ANK) 420 straipsnio 1 dalyje nustatytą pažeidimą. Įvykio liudininkas L. B., važiavęs iš paskos, matė visą eismo įvykį ir pateikė vaizdo registratoriaus įrašą. Jame užliksuota, kaip atsakovas užkirto kelią nukentėjusiojo automobiliui, todėl įvyko avarija, o atsakovas nepristabdęs pasišalino iš įvykio vietos.
- 13. Vadovaudamasi Lietuvos Respublikos civilinio kodekso (toliau CK) 6.280 straipsnio 1 dalimi, TPVCAPDĮ 22 straipsnio 1 dalies 4 punktukokegija pripažino nepagrįstais atsakovo atsikirtimus, jog ieškovės reikalavimas regreso tvarka grąžinti šimokėtą dalį draudimo šimokos paneigia transporto priemonių vaklytojų civilinės atsakomybės privalomojo draudimo sutarties tikslą ir esmę. Kolegija nurodė, kad tokia teise draudikas gali pasinaudoti tik išskirtiniais istaturo pruvodvisie atvalorios.
- 4. Kolegija nesutiko su pirmosios instancijos teismo išvadomis, kad ieškovė neįrodė, jog atsakovas, sukėlęs eismo įvyki, pasišalino iš eismo įvykio vietos. Kolegija nurodė, kad pirmosios instancijos teismas neatsižvelgė į liudytojų D. T. ir L. B. duotus parodymus, kuriuose abu vieningai paliudijo, jog buvo neįmanoma nematyti ir negirdėti įvykusio įvykio, kadangi buvo didelis garsas ir automobilio priekinių šviesų staigus pasikeitimas (dingimas) rodė, kad įvyko avarija. Vienas iš liudytojų eismo įvyki užiksavo vaizdo registratoriumi važiuodamas iš nukentejiusiojo automobili bei prieš atsakovo automobili, permosios instancijos teismas, neatsižvelgdamas į abiegi ludytojų parodymus, paradymus, paradyme, paradym
- 15. Kolegija nurodė, kad teismo išvada, jog atsakovas nematė ir negirdėjo eismo įvykio, paneigia ne tik liudytojų parodymai, bet ir kiti byloje esantys įrodymai bei faktinės aplinkybės. Pateiktas vaizdo įrašas patvirtina, kad atsakovas, rikiuodamasis iš pirmos eismo juostos į antrają, nerodė attinkamos krypties posikio ir kad atsakovas uzkirto kelią nukentėjusiam automobiliui, patamevra iš pirmos į antra juosta, kada kovas rikiuojasi iš antros į pirmą juosta, kelią nukentėjusiam annevra į pirmos į antra juosta, kada vosas rikiuojasi iš antros į pirmą juosta nerodydamas posikio sigralo ir nespausdamas stabdžio pedala, ir nai juosta, jau spaudžia stabdžio pedalą ir atlieka staigų rikiavimosi manevrą iš pirmos į antra juosta. Jeigu tarp atsakovo ir nukentėjusio automobilio bitų buves didelis atstumas, tai atsakovui nebūtų reikėje spausti stabdžio pedala, lorintin persirikuoti jantrą juosta, be to, atlikdamas pirmąjį lenkimo manevra, atsakovas nespaudė stabdžio pedala, ir nai pirma juosta, ir nai pirma juosta, pirma pirm
- 16. Kolegija nesutiko su švada, kad atsakovo automobilyje buvo tokio garsumo muzika, jog jis nebūtų galėjęs girdėti smūgio garso. Tokios aplinkybės nesudaro pagrindo pateisinti pasišalinimo iš eismo įvykio vietos.
- 17. Kolegija pripažino nepagristu teismo teiginį, kad atsakovas eismo įvykio galėjo nematyti, nes buvo sutelkęs dėmesį į vairavimą. Tokiu atveju byloje nebūtų įrodymų, pagrindžiančių atsakovo pavojingą vairavimą. Atsakovas dėl šio eismo įvykio buvo nubaustas už chuliganišką vairavimą, paskirtą baudą surnokėjo, pripažindamas savo chuliganišką vairavimą.
- 18. Kolegija nurodė, kad aplinkybė, ar buvo užkirstas kelias "Audi" automobiliui, ar automobiliai susidūrė, neturi reikšmės, nes bylos aplinkybės patvirtina, kad atsakovas matė ir girdėjo eismo įvykį, tačiau iš jo pasišalino. Teismo išvada, kad atsakovas nepastebėjo įvykio, nes nepristabdė, yra klaidinga ir nelogiška, nes tai nepašalina aplinkybės, jog atsakovas tiesiog norėjo išvengti atsakomybės už sukeltą įvykį.
- 19. Kolegija pripažino nepagrjsta pirmosios instancijos teismo švada, kad liudytojas D. T. buvo "kliūtis" atsakovui ir kad dėl liudytojo veiksmų atsakovas galėjo nematyti ir negirdėti eismo įvykio. Byloje nustatyta, kad liudytojas D. T. sumažino gretiį ir įsijungė avarines šviesas jau po įvykusio įvykio, o ne įvykio metu.
- 20. Kolegija pabrėžė, kad vien tai, jog atsakovas nebuvo patrauktas administracinėn atsakomybėn dėl to, kad pasišalino iš eismo įvykio vietos, nesudaro pagrindo teigti, jog atsakovas negali būti pripažintas pasišalinusiu iš eismo įvykio vietos šioje civilinėje byloje. Reiškiant regresinį reikalavimą atsakovui nėra privaloma aplinkybė, kad atsakovas būtų nubaustas pagal ANK už pasišalinimą iš jvykio vietos. Šiuo atveju yra privaloma nustatytį ar atsakovas galėjo suvokti, jog sukėlė eismo įvyki, Taikant TPVCAPDJ 22 straipsnojo I dalies 4 punktą nėra būtina konstatuoti tyčinį vairuotojo pasišalinimo iš eismo įvykio vietos faktą, pakanka nustatyti, kad vairuotojas suvokė, jog įvyko eismo įvykis, t. y. kaltė dėl pasišalinimo iš eismo įvykio vietos gali pasireikšti ir neatsargumu.

Kolegija konstatavo, kad atsakovas, sukėlęs eismo įvykį ir pasišalinęs iš jo vietos, galėjo ir turėjo suvokti, jog įvyko eismo įvykis. Taigi ieškovė turi teisę reikalauti, kad atsakingas už padarytą žalą asmuo grąžintų sumokėtą draudimo išmoką, nagrinėjamu atveju pusę draudimo išmokos sumos.

III. Kasacinio skundo ir atsiliepimo i ji teisiniai argumentai

- Kasaciniu skundu atsakovas prašo panaikinti Vilniaus apygardos teismo Civilinių bylų skyriaus teisėjų kolegijos 2023 m. vasario 21 d. sprendimą ir 2023 m. vasario 22 d. papildomą sprendimą ir palikti galioti Vilniaus regiono apylinkės teismo 2022 m. spalio 13 d. sprendimą. Kasacinis skundas grindžiamas šiais argumentais:
  - Apeliacinės instancijos teismas netinkamai aiškino ir taikė TPVCAPDĮ 22 straipsnio klalies 4 punktą ir Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2008 m. vasario 13 d. nutarimu Nr. 122 patvirtintų Eismo įvykio metu padarytos žalos administravimo ir draudimo šmokos mokėjimo taisyklių 59.4 punktą. Nepaisydama gautos draudimo įmokos už civilinės atsakomybės draudimo sutartimi prisimamą draudimo riziką ir įsipareigojimo atlyginti dėl eismo įvykio nukentėjusių trečiųjų asmenų patirtus nuostolius, ieškovė nepagrįstai siekia susigražinti dalį šmokėtos draudimo šmokos, o tai prieštarauja draudimo sutarties esmei, teisingumo, protingumo ir sąžiningumo principams (CK 1.5 straipsnis). 22.1.
  - 2. Apenacinos instancijos ieistrius nepagristai nuietoo įrodinėjimo nastos kartelę (standartą) ir, nesant atitinkamos teisės normos taikymui būtinos faktinių duomenų visumos, iš esmės panaikino pagal draudimo sutartį apdraustajam (atsakovui) už draudimo įmoką suteiktą draudimo apsauga. Aukštesnės įrodinėjimo naštos kartelės (standarto) taikymą lemia transporto priemonių valdytojų civilinės atsakomybės privalomojo draudimo esmė ir tikslas; kasacinio teismo praktika, pagal kurią maksimaliai apdairaus asmens standarto taikymas TPVCAPDĮ 22 straipsnio 1 dalies 4 punkto taikymo tikslais neatitiktų šios teisės normos išimtinio pobidžio; reikalavimas yra kildinamas iš vartojimo sutartis; pareikštu reikalavimu ieškovė siekia sumažinti savo atsakomybė pagal transporto priemonių valdytojų civilinės atsakomybės draudimo sutartį; atsakovui nebuvo taikyta administracinė atsakomybė už pasišalinimą iš eismo įvykio vietos. Apeliacinės instancijos teismas nepagristai nuleido įrodinėjimo naštos kartelę (standartą) ir, nesant atitinkamos teisės normos taikymui būtinos faktinių duomenų visumos, iš esmės panaikino pagal draudimo sutartį 22.2
  - Apeliacinės instancijos teismas, tuos pačius įrodynus įvertindamas priešingai, nesilaikė įrodinėjimą ir įrodymų vertinimą reglamentuojančių taisyklių. Netinkamai įvertino (arba visai neįvertino) reikšmingas bylai aplinkybes, kurios paneigia pačią pasišalinimo iš eismo įvykio vietos esmę, todėl pažeidė su įrodinėjimu bei įrodymų vertinimu susijusias proceso teisės normas ir nukrypo nuo Lietuvos Aukščiausiojo Teismo suformuotos jų taikymo ir aiškinimo praktikos.
    - Kolegija nepagrįstai sureikšmino ieškovės iniciatyva byloje apklaustų liudytojų D. T. ir L. B. parodymus ir jų nurodomų aplinkybių subjektyvius vertinimus apie tai, ką turėjo matyti ir girdėti atsakovas. Liudytojų nomonė apie tai, ką turėjo matyti ar girdėti atsakovas, nebuvo šisakyta po eismo jysko jų tektuose rašytiniuose paaiškinimose policijai. Automobilio "Audi" vairuotojas policijai rašytame paaiškinime nenurodė jokių aspektų, susijusių su tuo, ką turėjo girdėti ar matyti atsakovas. Stabdžių pedalo paspaudimas), positkio lemputės užsidegimas (neužsidegimas), paninksėjimas (nepaninksėjimas) šviesomis ar netgi chuliganiškas vairavimas (jeigu tai š tiesų būtų įrodyta) nėra TPVCAPDĮ nustatytas teisinis pagrindas draudikui susigrąžinti š draudėjo (apdraustojo) nukentėjusiam asmeniui šmokėtą draudimo šmoką.
    - Kolegija neatsižvelgė į tai, kad atsakovas nesuvokė, jog įvyko eismo įvykis nematė, kad įvyko eismo įvykis (policijos pažymoje nurodyta, kad eismo įvykis įvyko tamsiu paros metu, meteorologinės sąlygos buvo apsiniaukę, apšvetimas – neįrengtas), nes buvo sutelkęs dėmesį į eismą savo vairuojamo automobilio priekyję, be to, automagistraikje (abiem jos kelio juostonis) važiavo kilos transporto priemonės, kurios ribojo matonumą, atsakovo vairuotas automobilis ir N. R. vairuotas automobilis nesusidūrė, atsakovas negirdėjo jokio neįprasto garso, o kaip liudytoja apklausta jo žmona nurodė, kad automobilyje grojo muzika. Be to, atsakovas negirdėjo tikslo pasišalinti iš eismo įvykio vietos, nes jis vairavo blaivus, turėjo teisę vairuoti tos kategorijos transporto priemonė, automobilis buvo apdraustas transporto priemonių valdytojų civilinės atsakomybės privalomuoju draudimu.
    - 3.1 Kolegijos teiginiai, kad atsakovas turėjo girdėti ir matyti, jog automobilis "Audi" atsitrenkia į atitvarus, nėra pagrįsti. Garso suvokimas yra subjektyvus dalykas, be to, jis priklauso ir nuo kitų garso bei triukšmo šaltinių buvimo ir įtakos. Atsakovas važiuodamas tolo nuo eismo įvykio vietos, todėl garso negirdėjo. Atsakovo dėmesys buvo sutelktas į priekyje jo važiuojantį automobilį, kad į šį neatsitrenktų, todėl atsakovas tuo metu nežiūrėjo į galinio vaizdo veidrodį. Nematydamas gale esančio vaizdo, sklindant garsams tiek iš aplink važiuojančių automobilių, tiek iš savo paties automobilio ir automobilye klausomos muzikos, atsakovas negalėjo aiškiai išgirsti, suvokti ir atskirti konkretų garsa.
    - Aplinkybe, kad atsakovo vairuotame automobilyje eismo įvykio metu grojo muzika, patvirtino tiek atsakovas, tiek kaip liudytoja apklausta kartu su atsakovu važiavusi jo sutuoktinė. Pagal įstatyma faktiniai duomenys nustatomi ir šalių bei liudytojų parodymai, Net jeigu atsakovas ir būtų išgirdęs kokį nors neįprastą garsą, bet nebūtų sustojęs patikrinti, ar kas nors atsitiko, tai nesudarytų pagrindo spręsti, kad atsakovas pasišalino iš eismo įvykio vietos.
    - Vaizdo įrašas patvirtina, kad automobilis ,Audi* į dešinėje kelio pusėje esančius atitvarus atsitrenkia po kurio laiko, kai atsakovo automobilis jau yra nutolęs, be to, tarp automobilio ,Audi* ir atsakovo automobilio 22.3.5. yra dar vienas automobilis (pirmoje eismo juostoje), kuris sudarė kliūtį sklisti garsui. Eismo įvykio metu eismas buvo intensyvus
    - .6. Kolegijos vertinimas, kad atsakovas galėjo nestabdyti automobilio ne dėl to, kad nesuvokė, jog įvyko eismo įvykis, o dėl to, kad siekė išvengti atsakomybės dėl sukelto įvykio, prieštarauja logikai, nes kelyje buvo daug eismo dalyvių ir nebūtų buvę sunku nustatyti, kas sukėlė eismo įvykį. Jeigu atsakovas būtų siekęs pasišalinti iš eismo įvyko vietos, jis nebūtų sustojęs pasikalbėti su policijos pareigūnais, nebūtų pildęs paaiškinimo, nebūtų tikrinęsis blaivumo, nebūtų pateikęs policijos pareigūnui vairuotojo pažymėjimo, nebūtų pateikęs pažymėjimo, nebūtų pažymėjimo, nebūtų pateikęs pažymėjimo, nebūtų pažymėjimo,
- Ieškovė atsiliepimu į kasacinį skundą prašo kasacinį skundą atmesti, o Vilniaus apygardos teismo Civilinių bylų skyriaus teisėjų kolegijos 2023 m. vasario 21 d. sprendimą ir 2023 m. vasario 22 d. papildomą sprendimą palikti nepakeistus. Atsiliepime nurodomi šie argumentai:
  - Atsakovas kasaciniu skundu iš naujo kvestionuoja bylos faktines aplinkybes, nors tokia galimybė nėra nustatyta. Lietuvos Aukščiausiasis Teismas tikrina apskustus sprendimus ir (ar) nutartis tik teisės taikymo aspektu, o bylos faktinių bylos aplinkybių nenustato (Lietuvos Respublikos civilinio proceso kodekso (toliau – ir CPK) 353 straipsnio 1 dalis). Atsakovas bando paneigti pagal liudytojų L. B. ir D. T. parodymus byloje nustatytas faktines aplinkybes teigdamas, jog neva negalėjo matyti ir girdėti eismo įvykio, nors nepateikė įrodymų, kurie paneigtų šių liudytojų parodymus. Atsakovas kritikuoja apeliacinės instancijos teismo konstatuotas faktines bylos aplinkybes ir siekia, jog kasacinis teismas iš naujo jas išnagrinėtų ir nustatytų naujas.
  - 2. Kolegija nepažeidė įrodinėjimą ir įrodymų vertinimą reglamentuojančių taisyklių, tinkamai įvertino visus byloje esančius įrodymus ir bylos faktines aplinkybes ir priėmė pagrįstą įšvadą, jog atsakovas girdėjo ir matė įvykusį eismo įvykį, todėl iš jo pasišalino. Apeliacinės instancijos teismas pagrįstai atsižvelgė į abiejų liudytojų (D. T. ir L. B.) duotus parodymus, kad tiek matė, tiek girdėjo įvykusį eismo įvykį (nebuvo įmanoma negirdėti ir nematyti įvykusio eismo įvykio). Liudytojų parodymai teismo posėdžio metu ir duoti policijos pareigūnams neprieštarauja vieri ktitems, juos papildo ir parodo bendrą įvykių grandinę, iš kurios galima daryti išvadą, jog atsakovas negalėjo nematyti ir negirdėti eismo įvykio. Tiek nukentėjusysis N. R., tiek liudytojas D. T., tiek liudytojas L. B. nurodė tas pačias įvykio aplinkybes, t. y. jog būtent dėl atsakovo veiksmų įvykto eismo įvykis, o atsakovas net netsatletėjes pasišalino iš eismo įvykis vietos. Tai, jog atsakovas matė eismo įvykį ir suvokė, kad jis įvyko ir kad atsakovas sudarė klifūti, "Audt" automobilio vairuotojui, patvirtina aplinkybė, jog prieš pat eismo įvyki atsakovas muspaudė stabdžio pedalą ir atliko staigų rikiavimosi manevrą iš pirmos į antrą eismo juostą. Jeigu tarp atsakovo ir nukentėjusiojo būtų buvęs didelis tarpas, tai atsakovui nebūtų reikėję spausti stabdžio pedalo, norint persirikiuoti į antrą eismo juostą. Iš vaizdo įrašo matyti, jog atsakovas matomumas buvo itin geras, kadangi nebuvo transporto priemonių, kurios ribotų atsakovo matomumą.
  - Kolegija tinkamai taikė TPVCAPDĮ 22 straipsnio 1 dalies 4punktą ir Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2008 m. vasario 13 d. nutarimu Nr. 122 patvirtintų taisyklių 59.4 punktą. Kolegija pagristai konstatavo, jog atsakovas negalėjo negirdėti ir nematyti eismo įvykio, todėl iš jo pasišalino.
  - Atsakovas kasaciniu skundu bando nukreipti dėmesį nuo byloje esančių svarbių bylos aplinkybių, pateikdamas argumentus, kurie neturi didelės įrodomosios galios ir yra kritikuotini. Atsakovas aplinkybę, kad automobilyje Alsadovas a kalaciniu satuato tanto tanto tanto tanto interpretario inte
  - Atsakovas nepagrįstai teigia, jog ieškovės ieškinys prieštarauja transporto priemonių valdytojų civilinės atsakomybės privalomojo draudimo sutarties tikslui ir esmei. Ieškovei teisę teikti regresinį reikalavimą savo draudėjui suteikia įstatymas, t. y. ieškinys yra reiškiamas vadovaujantis TPVCAPDĮ 22 straipsnio 1 dalies 4 punktuKasacinio teismo praktikoje yra laikomasi pozicijos, jog draudėjas turi teisę teikti regresinį reikalavimą draudėjui esant TPVCAPDĮ 22 straipsnio 1 dalies 4 punktą nėra būtina konstatuoti tyčinį vainutojo pasišalinimo iš vykio vietos faktą, pakanka nustatyti, kad vairuotojas suvokė, jog įvyko eismo įvykis, t. y. kaltė dėl pasišalinimo iš įvykio vietos gali pasireikšti ir neatsargumu (Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2015 m. gruodžio 9 d. nutartis byloje Nr. e3K-650-686/2015). Transporto priemonių valdytojų civilinės atsakomybės privalomojo draudimo reglamentavimo ir teismų praktikos apžvalgoje Nr. AC-34-1 konstatuota, kad draudiko regreso teisė pagal TPVCAPDĮ 22 straipsnio 1 dalį nepažeidžia draudėjo interesų ir draudimo sutarties esmės. Ši išimtis paremta draudėjo neteisėtais veiksmais, kurie panaikina jo interesų draudimo apsaugą.
  - Atsakovas nepagrįstai teigia, jog apeliacinės instancijos teismas taikė žemesnę įrodinėjimo naštos kartelę (standartą). Transporto priemonių valdytojų civilinės atsakomybės privalomojo draudimo sutartis yra standartinė sutartis, kuri yra skirta draudėjo ir nukentėjusiojo santykiams sureguliuoti, t. y. kad nukentėjes asmuo galėtų greitai ir operatyviai gauti žalos atlyginimą. Bylose, kuriose nagrinėjami ginčai, kylantys iš draudimo sutarties teisinių santykių, draudimo bendrovei nėra taikoma aukštesnė įrodinėjimo naštos kartelė (standartas). Aukštesnės įrodinėjimo kartelės (standarto) taikymo nepatvirtina atsakovo cituota kasacinio teismo nutartis.
  - Aplinkybė, kad atsakovui nebuvo taikyta administracinė atsakomybė už pasišalinimą iš eismo įvykio vietos, nesudaro pagrindo teigti, jog atsakovas negali būti pripažintas pasišalinusiu iš eismo įvykio vietos šioje civilinėje byloje. Nagrinėjamu atveju reikia nustatyti, ar atsakovas galėjo suvokti sukėlęs ėismo įvykį. Byloje esantys įrodymai (vaizdo įrašas, liudylojų parodymų, policijos raštai) patvirtina, kad atsakovas vairavo chuliganiškai, nerodė posūkio signalų, nesilaikė saugaus greičio bei atstumo, sukėlė eismo įvykį ir, būdamas protingas (atidus ir rūpestingas) žmogus, galėjo ir turėjo suvokti (ir šiuo atveju suprato), kad įvyko eismo įvykįs.
  - 8. Atsakovas turėjo tikslą pasišalinti iš eismo įvykio vietos: vairavo chuliganiškai ir pažeidė Kelių eismo taisykles, todėl siekė išvengti baudos, taip pat galėjo išsigąsti, kad teks atlyginti turtinę ir neturtinę žalą žmonių sveikatai (gyvybei); jeigu būtų žuvę žmonių, jam būtų galėjusi grėsti ir baudžiamoji atsakomybė; už sukeltą avariją padidėja draudimo įmoka.

Teisėjų kolegija

IV. Kasacinio teismo argumentai ir išaiškinimai

Dėl transporto priemonių valdytojų civilinės atsakomybės privalomojo draudimo tikslo ir jo santykio su TPVCAPDĮ 22 straipsniu, įtvirtinančiu draudiko sumokėtų išmokų grąžinimą

- TPVCAPDĮ 3 straipsnio 2 daļje nustatyta, kad transporto priemonių valdytojų civilinės atsakomybės privalomojo draudimo sutartimi apdraudžiama draudimo sutartyje ar (ir) transporto priemonių valdytojų civilinės atsakomybės privalomojo draudimo liudijime (polise) nurodyta transporto priemonę naudojančių valdytojų civilinė atsakomybė dėl žalos padarymo, išskyrus šio straipsnio 3 dalyje nustatytą atvejį. Pagal šio straipsnio 1 dalį, išmoka šio įstatymo nustatyta tvarka mokama dėl nukentėjusiems tretiesiems asmenims padarytos žalos, kai už žalą atsakingiems asmenims valdant ar naudojant transporto priemonę atsiranda civilinė atsakomybė.
- Kasacinio teismo praktikoje nurodoma, kad transporto priemonių valdytojų civilinės atsakomybės privalomojo draudimo tikslas garantuoti dėl šiuo draudimu apdraustos transporto priemonės poveikio eismo įvykio metu nukentėjusių ir patyrusių žalą trečiųjų asmenų nuostolių attygnimą įstatyme ir sutartyje nustatytos transporto priemonių valdytojų civilinės atsakomybės privalomojo draudimo suma, taip pat užrikrinti transporto priemone naudojančių valdytojų turtinius interesus, susijusius su civilinė atsakomybė, kilusia naudojant šiuo draudimu apdraustą transporto priemonę (Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2019 m. balandžio 25 d. nutartis civilinėje byloje Nr. e3K-3-111-1075/2019, 19 punktas ir jame nurodyta kasacinio teismo praktika).
- TPVCAPDI 22 straipsnio 1 dalyje nustatyta, kad daudikas, sumokėjęs išmoką, turi teisę reikalauti, kad sumokėtas dėl padarytos žalos sumas grąžintų atsakingas už žalos padarymą asmuo, jeigu jis: 1) vairavo transporto priemonę neblaivus, apsvaigęs nuo vaistų, narkotinių ar kitų svaigiųjų medžiagų, taip pat kai vartojo alkoholį ar kitas svaigasias medžiagas po eismo įvykio iki jo aplinkybių nustatymo arba vengė blaivumo ar apsvaigimo patikrinimo; 2) vairavo techniškai netvarkingą transporto priemonę, kai ja naudoti draudžia teisės aktai, ir eismo įvykis įvyko dėl šios priežasties; 3) padarė žalos neturėdamas teisėto pagrindo vairuoti transporto priemonę ar neturėdamas teisės vairuoti šios rūšies transporto priemonę; 4) pasišalino iš įvykio vietos; 5) padarė žalos tyčia.
- Kasacinis teismas yra išaiškinęs, kad TPVCAPDĮ įtvirtintas reglamentavimaspagal kurį transporto priemonių valdytojų civilinės atsakomybės privalomojo draudimo esmė ir tikslas iš principo panaikina draudiko regreso teisę į transporto priemonės valdytojus, dėl kurių kaltės dėl šiuo draudimu apdraustos transporto priemonės poveikio eismo įvykio metu nukentėjo bei patyrė žalos tretieji asmenys ir jų patirtus nuostolius įstatyme ir sutartyje nustatytos transporto priemonių valdytojų civilinės atsakomybės privalomojo draudimo suma atlygino draudikas, sumokėjęs draudimo šmoką, turi teisę reikalauti, kad sumokėtą dėl padarytos žalos sumą grąžimų atsakingsus izžalos padarymą asmuo, nurodytos TPVCAPDI 22 straipsino id aldybėje ir tokių išmėžų agrašas yra baigtinis. Teismai kiekvienu atvejų privalo detaliai šnagrinėti bylos aplinkybės ir jų pagrindu spręsti, ar šios išimtys gali būti taikomos (Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2015 m. gruodžio 9 d. nutartis civilinėje byloje Nr. e3K-3-650-686/2015 ir joje nurodyta kasacinio teismo praktika).
- . Kasacinio teismo praktikoje pabrėžiama, kad TPVCAPDĮ 22 straipsnio 1 dalies nuostatos teises ribojančios, todėl jos negali būti aiškinamos ir taikomos pačiai, kad dėl taikomo aiškinimo į nurodyto straipsnio taikymo sritį patektų daugiau atvejų, nei tiesiogiai jame nurodyta (Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2016 m. kovo 10 d. nutartis civilinėje byloje Nr. 3K-3-146-701/2016, 15 punktas).
- Taigi, TPVCAPDĮ 22 straipsni 1 dalyje nurodyti šimtiniai, su tam tikrais atsakingo už žalos padarymą asmens veiksmais siejami atvejai, kurie negali būti aiškinami plačiai ir kurių taikymas galimas tik kiekvienu atveju detaliai išnagrinėjus bylos aplinkybes ir jų pagrindu nusprendus, ar kuris nors iš tokių išimtinių atvejų gali būti taikomas, nepaneigia transporto priemonių valdytojų civilinės atsakomybės privalomojo draudimo tikslų. Esant pačiame įstatyme reglamentuotiems išimtiniams, su tam tikrais atsakingo už žalos padarymą asmens veiksmais siejamiems atvejams, teisiškai nepagristu pripažintinas atsakovo kasacinio skundo argumentas, kad ieškovės šioje byloje pareikštas reikalavimas prieštarauja draudimo sutarties esmet, teisingumo, protingumo principams.

- 30. TPVCAPDĮ 22 straipsnio 1 dalies 4 punkte reglamentuota, kad draudikas, sumokėjęs išmoką, turi teisę reikalauti, kad sumokėtas dėl padarytos žalos sumas grąžintų atsakingas už žalos padarymą asmuo, jeigu jis pasišalino iš jvykio vietos. Iš esmės analogiškas reguliavimas įtvirtintas ir Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2004 m. birželio 23 d. nutarimu Nr. 795 patvirtintų Eismo įvykio metu padarytos žalos administravimo ir draudimo iš mokos mokėjimo taisyklių 59.4 punkte.
- 31. Siekiant konstatuoti TPVCAPDĮ 22 straipsnio 1 dalies 4 punkte nustatytą sumokėtos draudimo išmokos grąžinimo pagrindą, būtina nustatyti, ar transporto priemonės vairuotojasuvokė, ar, remiantis protingo (atidaus ir rūpestingo) žmogaus elgesio standartu, galėjo ir turėjo suvokti, kad įvyko eismo įvykis, ir pasišalino iš eismo įvykio vietos. Įrodyti šias aplinkybes turi ieškovė, t. y. draudikė, išmokėjusi nukentėjusiajam draudimo išmoką (Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2019 m. balandžio 25 d. nutartis civilinėje byloje Nr. e3K-3-111-1075/2019, 23 punktas).
- 32. Kasacinis teismas yra nurodęs, kad TPVCAPDĮ 22 straipsnio 1 dalies 4 punkte nepasisakoma apie atsakingo už žalos padarymą asmens kaltę dėl pasišalinimo iš įvykio vietos ir jos formassprendžiant klausimą dėl transporto priemonės vairuotojo pasišalinimo iš įvykio vietos, jo veiksmai turi būti vertinami pagal rūpestingo, atidaus žmogaus elgesio matą (Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2015 m. gruodžio 9 d. nutartis civilinėje byloje Nr. e3K-3-650-686/2015). Pakankamai apdairaus ir rūpestingo, protingo žmogaus standartas yra pakankamas TPVCAPDĮ 22 straipsnio 1 dalies 4 punkto taikymo tikslais ir atitinka šios normos tikslą bei civilinės atsakomybės draudimo esmę (Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2019 m. balandžio 25 d. nutartis civilinėje byloje Nr. e3K-3-111-1075/2019, 27 punktas).
- 33. Nagrinėjamoje byloje teismų nustatyta, kad eismo įvykis įvyko 2021 m gruodžio 26 d. 16.37 val. autostradoje Vilnius-Kaunas-Klaipėda Elektrėnų savivaldybėje, jo metu atsakovas sudarė avarinę situaciją nukentėjusiam N. R. vairavusiam automobilį "Audi", dėl to įvyko avarija, buvo padaryta žalos, o atsakovas nuvažiavo nesustojęs link Vilniaus. Ieškovė savo reikalavimą atsakovui pareiškė vadovaudamasi TPVCAPDĮ 22 straipsnio 1 dalies 4 punktu ir reikalavo iš atsakova (eismo įvykio kaltininko ir apdraustos transporto priemonės valdytojo) dalies nukentėjusiems asmenims sumokėtos sumos gražinimo. Ieškovė įrodinėjo, kad atsakovas, kaip apdairus ir rūpestingas asmuo, suvokė, galėjo ir turėjo suvokti, kad sukėlė eismo įvykį ir iš jo pasišalino. Teismai priemė priešingus sprendimus, t. y. skirtingai sprendė dėl TPVCAPDĮ 22 straipsnio 1 dalies 4 punkto taikymo nagrinėjamam girčui sąlygų egzistavimo. Pirmosios instancijos teismas koristatavo, kad ieškovė neįrodė, jog jei atsakovas būtų buvęs pakankamai apdairus ir rūpestingas, protingas žmogus, jis būtų galėjes ir turėjęs suvokti sukėlęs eismo įvyki, ir ieškovės ieškinį atmetė. Apeliacinės instancijos teismas nustatė, kad atsakovas galėjo ir turėjo suvokti, kad įvyko eismo įvykis, tačiau pasišalino iš įvykio vietos, todėl ieškinį patenkino.
- 34. Kasaciniu skundu atsakovas kvestionuoja apeliacinės instancijos teismo procesinį sprendimą įrodinėjimą ir įrodymų vertinimą reglamentuojančių proceso teisės normų kontekste. Atsakovas teigia, kad, vertindamas įrodymus, apeliacinės instancijos teismas taikė pernelyg žemą įrodinėjimo standartą ir dėl šios priežasties, nesant atitinkamos teisės normos taikymui būtinos faktinių duomenų visumos, nepagrįstai patenkino ieškovės ieškinį.
- 35. Teisėjų kolegija atkreipia dėmesį, kad nei Civilinio proceso kodekse, nei kasacinio teismo praktikoje nėra nurodyta, jog tokios kategorijos kaip nagrinėjamoje byloje ginčuose būtų taikomas specialus įrodinėjimo standartas. Irodinėjimas civiliniame procese vyksta ir įrodymai vertinami CPK nustatyta tvarka CPK 176 straipsnio 1 dalyje nurodyta, kad įrodinėjimo tikslas teismo įsitikniimas, pagrįstas byloje esančių įrodymų tyrimu ir įvertinimu, kad tam tikros aplinkybės, susijusios su ginčo dalykų, egzistuoja arba neegzistuoja. Pagal CPK 185 straipsnio 1 dalį, teismas įvertina byloje esančius įrodymus pagal vidinį savo įsitiknima, pagrįstą visapusišku ir objektyviu aplinkybių, kurios buvo įrodinėjamos proceso metu, šinagrinėjimu, vadovaudamasis įstatymais.
- 36. Kasacinio teismo praktikoje dėl įrodymų vertinimo pabrėžiama, kad faktą galima pripažinti įrodytu, jeigu byloje esančių įrodymų, kuriuos visapusiškai įvertino teismas, pagrindu susiformuoja teismo įsitikinimas, kad faktas buvo; reikia įvertinti kiekviera įrodymą ir įrodymų visetą; įšvados dėl įrodinėjimo dalyko įrodytinumo turi būti logiškai pagistos byloje surinktais duomenimis; teismas gali konstatuoti tam tikros aplinkybės buvimą ar nebuvimą, kai tokiai įšvadai padaryti pakanka byloje esančių įrodymų pakankamumas byloje reiškia, kad jie tarpusavyje neprieštarauja vieni kitiems ir jų visuma leidžia padaryti pagristą įšvadą apie įrodinėjamų faktinių aplinkybių buvimą (Lietuvos Aukščatusiojo Teismo 2019 m. vasario 14 d. nutartis civilinėje byloje Nr. c3K-3-42-684/2019, 30 punktas ir jame nurodyta kasacinio teismo praktika).
- 37. Apeliacinės instancijos teismas, panakinęs pirmosios instancijos teismo sprendimą in priemęs priešingą sprendimą, nurodė, kad pirmosios instancijos teismas neatsižvelgė į liudytojų D. T. ir L. B. duotus parodymus, kuriuose abu vieningai paliudijo, jog tiek matė, tiek girdėjo įvykusį eismo įvykį. Vienas liudytojas eismo įvykį užfiksavo vaizdo registratoriumi, važiuodamas iš nukentėjusiojo automobilio galo, o kitas liudytojas važiavo prieš nukentėjusiojo automobili peris atsakovo automobili. Abu liudytojai vieningai paliudijo, jog butvo neįmanoma nematyti ir negirdėti įvykusio įvykio, kadangi buvo tiek didelis garsas, tiek automobilio priekimių šviesų staigus pasikelimias (dingimas), kurie atškiai rodė, jog įvyko avarija. Apeliacinės instancijos teismas konstatavo, kad pirmosios instancijos teismas, neatsižvelgėdamas į abiejų liudytojų parodymus, padarė nepagristą išvadą, jog atsakovas galėjo negirdėti ir nematyti eismo įvykio. Apeliacinės instancijos teismas pabrėžė, kad byloje nustatyta, jog tiek nukentėjęs N. R, tiek liudytojas D. T., tiek liudytojas L. B. nurodė tas pačias įvykio aplinkybės, t. y. jog būtient dėl atsakovo veiksmų įvyko eismo įvykio, valos pasikalio iš eismo įvykio veitos. Apeliacinės instancijos teismas nusprendė, kad jeigu liudytojai aiškai girdėjo garsą, tai atsakovas negalėjo negirdėti jokio garso. Atsakovo teiginius, kad nieko negirdėjo, kolegija vertino kaip gymybinę poziciją ir bandymą įvengti atsakomybės. Kolegija nurodė, kad nesivadovauti liudytojaa raistai girdėjo garso, lokientėjos parodymais byloje nėra pagrindo. Nėra duomenų, kad liudytojai galėtų būti suinteresuoti bylos baigtimi ar būtų kokais nors ryšiais susiję su nukentėjusiuoju ar ieškove. Atsakovo atsakirtimus, kad liudytojai davė neteisingus parodymus, kolegija pripažno nepagristais.
- 38. Apeliacinės instancijos teismo spradimo motyvuojamoji dalis (apeliacinės instancijos teismo sprendimo 34–36 punktai) patvirtina, kad švadą dėl to, jog atsakovas suvokė sukėlęs eismo įvykį ir ši jo pasišalino, teismas padarė ne tik įvertinęs liudytojų ir nukentėjusio asmens parodymus, bet ir kitus bylos įrodymus vaizdo įrašą, kuriame užfiksuotas atsakovo sukeltas eismo įvykis. Teismas detaliai išanalizavo ir įvertino atsakovo veiksmus vairuojant ir lenkiant transporto priemones, užfiksuotus vaizdo registratoriumir atsakovas, rikiuodamasis iš pirmos eismo juostos į antrają, nerodė attinkamos krypties posūkio ir akivaizdžiai užkirto kelią nukentėjusiojo automobiliu; prieš pat eismo įvykį atsakovas mspaudė stabdžio pedalą ir attiko statągų rikiavimosi manevrą iš pirmos į antrą juostą; jeigu tarp atsakovo ir nukentėjusio automobilio būtų buvęs didelis tarpas, tai tokiu atveju atsakovui nebūtų reikėje spausti stabdžio pedalą, norint persirikiuoti į antrą juostą; atsakovas, siekdamas šivengtį suskitirimo su priekyje pirma juosta važuojančia transporto priemone, nuspaudė stabdžio pedalą ir staigiai (nerodydamas postiko sigralo) pasuko į antrą eismo juostą, todėl sudarė kliūtį nukentėjusiajam ir dėl to įvyko eismo įvykis, tačiau iš jo pasišalino.
- juostą, todel sudarė klūtų nukentėjusajam ir dėl to pyko esmo pykis. Sios aplinkybės, anot apeliacinės instancijos teismo, papiklomai patvirtina, kad atsakovas galėjo ir turėjo suvokti, jog pyko esmo pykis, tačau iš jo pasšalino.

  39. Atsakovo argumentai dėl blogo matomumo ar susikoncentravimo į kelią buvo paneigti liudytojų parodymais. Liudytojas D. T., kuris važavo priešais atsakovos automobilio, tybuso toliau nuo įvykusio eismo įvykio neit atsakovas, nurodė, kad garsas buvo labai didelis ir ryškus automobilio šviesų pasikeitimas kelyje. Tokius paaiškinimus nurodė ir liudytojas, važavęs už atsakovo automobilio. Taigi abu liudytojai vieningai paliudijo, kad eismo įvykio metu garsas buvo labai didelis, taip pat buvo staigis šviesų pasikeitimas kelyje. Kadangi variuotojai, važave, tiek už atsakovo, tiek atsakovo automobilio priekyje, matė ir girdėjo eismo įvyki, apeliacinės instancijos teismo stantavios, protingo žmogaus standartą, pagrįstai konstatavo, kad atsakovas negalėjo nematyti ir negirdėti eismo įvyki, apeliacinės instancijos teismo šviesų paradymais, negalėjo konstatuoti aplinkybės, kad biturta atsakovas turėjo ir galėjo matyti ir gidėti eismo įvyki, apeliacinės instancijos teismo švada dėla to, jog atsakovas turėjo ir galėjo atsakovas turėjo ir galėjo suvokti, kad įvyko eismo įvykis, apeliacinės instancijos teismos padarė ne dėl to, kad liudytojai galvojo, jog atsakovas turėjo galėjo suvokti įvykus eismo įvykį, pet vadovaudamasis liudytojų parodymais, jog buvo labai didelis garsas ir staigus šviesų pasiketimas, t. y. tokiomis kaip nustatytos aplinkybėms pakankamai apdairus ir rūpestingas, protingas žmogas turėjo ir galėjo suvokti įvykus eismo įvykį.
- 40. Apeliacinės instancijos teismo procesinio sprendimo turinys patvirtina, kad teismas detaliai vertino byloje surinktus įrodymus, pasisakė dėl įrodymų įrodomosios reikšmės, nurodė, kodėl kitaip nei pirmosios instancijos teismas vertino liudytojų parodymus, ir tai išsamiai argumentavo, pagrindė, kodėl kitaip nei pirmosios instancijos teismas vertino liudytojų parodymus, ir tai išsamiai argumentavo, pagrindė, kodėl kitaip nei pirmosios instancijos teismas vertino liudytojų parodymus, ir tai išsamiai argumentavo, pagrindė, kodėl kitaip nei pirmosios instancijos teismas vertino liudytojų parodymus, ir tai išsamiai argumentavo, pagrindė, kodėl kitaip nei pirmosios instancijos teismas vertino liudytojų parodymus, ir tai išsamiai argumentavo, pagrindė, kodėl kitaip nei pirmosios instancijos teismas padarė įvertinęs įrodymų visumą. Teisėjų kolegija neturi pagrindo konstatuoti, kad apeliacinės instancijos teismo švada padaryta netinkamai taikant įrodinėjimą ir įrodymų vertinimą reglamentuojančias proceso teisės normas.
- 41. Atsakovas kasaciniame skunde cituoja kasacinio teismo nutartį, kurioje nurodoma, kad maksimaliai apdairaus asmens standarto taikymas TPVCAPDĮ 22 straipsnio 1 dalies 4 punkto taikymo tikslais neatitiktų šios teisės normos šimtinio pobūdžio (Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2019 m. balandžio 25 d. nutartis civilinėje byloje Nr. e3K-3-111-1075/2019, 27 punktas), tačiau apeliacinės instancijos teismo sprendimo motyvuojamoji dalis nesudaro pagrindo daryti švados, kad atsakovo veiksmai nagrinėjamoje byloje buvo vertinami pagal maksimaliai apdairaus asmens standartą. Nagrinėjamoje byloje apeliacinės instancijos teismas taikė pakankamai apdairaus ir rūpestingo, protingo žmogaus standartą, o tai atitinka šios nutarties 31, 32 punktuose nurodytą kasacinio teismo praktiką.
- 42. Nos kasaciniams skunde atsakovas murodo, kad apeliacinės instancijos teismas pažeidė įrodinėjimą ir įrodynų vertinimą reglamentuojančias proceso teisės normas ir nukrypo nuo Lietuvos Aukščiausiojo Teismo suformuotos jų taikymo ir aiškinimo praktikos, tačiau iš esmės dar kartą pateikia savo poziciją dėl bylos įrodynus ir siekis, kad byloje pateiktų įrodynų pagrindų būtų nustatytos kitos faktinės aplinkybės, nei tai padarė apeliacinės instancijos teismas, atlikdamas su apeliacinės instancijos teismas, atlikdamas įrodynų vertinimą, būtų pažeidęs proceso teisės normas ar netinkamai jas taikęs, yra faktinio pobūdžio ir nesudaro kasacijos dalyko. Dėl tokio pobūdžio argumentų kasacinis teismas neturi teisinio pagrindo pasisakyti, kadangi tai neattiktų įstatyme įrivitintos kasacinio proceso paskirties ir ribų. Vien tai, kad kasatorius nesutinka su įrodynų vertinimu ir juos vertina ktaip, nei vertino apeliacinės instancijos teismas, nėra pagrindas konstatuoti, kad įrodynų vertinimo taisyklės buvo pažeistos (Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2023 m. spalio 2 d. nutartis civilinėje byloje Nr. e3K-3-237-823/2023, 31 punktas).
- 43. Remdamasi išdėstytais argumentais, teisėjų kolegija konstatuoja, kad apeliacinės instancijos teismas tinkamai aiškino ir taikė TPVCAPDĮ 22 straipsnio 1 dalies 4 punktą, nepažeidė įrodinėjimą ir įrodymų vertinimą reglamentuojančių proceso teisės normų, nenukrypo nuo šiuo klausimu formuojamos kasacinio teismo praktikos, todėl apeliacinės instancijos teismo procesinis sprendimas paliktinas nepakeistas (CPK 359 straipsnio 1 dalies 1 punktas).

Dėl bylinėjimosi išlaidų

- 44. Pagal CPK 93 straipsnio 1 dalį šaliai, kurios naudai priimtas sprendimas, jos turėtas bylinėjimosi išlaidas teismas priteisia iš antrosios šalies. Kasacinį skundą atmetus, atsakovo kasaciniame teisme turėtos bylinėjimosi išlaidos neathyvintinos (CPK 93 straipsnis).
- 45. CPK 98 straipsnio 1 dalyje nurodyta, kad šaliai, kurios naudai priimtas sprendimas, teismas priteisia iš antrosios šalies išlaidas už advokato padėjėjo, dalyvavusių nagrinėjant bylą, pagalbą, taip pat už pagalbą rengiant procesinius dokumentus ir teikiant konsultacijas. Dėl šių išlaidų priteisimo šalis teismui raštu pateikia prašymą su išlaidų apskaičiavimu ir pagrindimu. CPK 98 straipsnio 2 dalyje reglamentuota, kad šalies išlaidos, susijusios su advokato ar advokato padėjėjo pagalba, atsižvelgiant į konkrečios bylos sudetingumą ir advokato padėjėjo darbo ir laiko sąnaudas, yra priteisiamos ne didesnės, kaip yra nustatyta teisingumo ministro kartu su Lietuvos advokatų tarybos pirmininku patvirtintose rekomendacijose dėl užmokesčio dydžio.
- 46. Atsakovo kasacinį skundą atmetus, ieškovė turi teisę į bylinėjimosi škaidų atlyginimą advokato paslaugoms apmokėti ir pateikė škaidų dydį ir jų apmokėjimo faktą patvirtinarčius įrodymus. Prašomos priteisti iškaidos nevisija Lietuvos Respublikos teisingumo ministro 2004 m. balandžio 2 d. įsakymu Nr. 1R-85 ir Lietuvos advokatų tarybos 2004 m. kovo 26 d. nutarimu patvirtinų Rekomendacijų dėl civilinėse bylose priteistimo užmokesčio už advokato ar advokato padėjėjo teikamą pagalbą maksimalaus dydžio (redakcija, galiojanti nuo 2015 m. kovo 20 d.) 8.14 punkte įvirtinto maksimalaus atlyginimo atstovavimo škaidų dydžio, todėl jų atlyginimas priteistimas ieškovei iš atsakovo (CPK 93, 98 straipsniai).
- 47. Kasaciniame teisme nesusidarė išlaidų, susijusių su procesinių dokumentų iteikimu.

Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Civilinių bylų skyriaus teisėjų kolegija, vadovaudamasi Lietuvos Respublikos civilinio proceso kodekso 359 straipsnio 1 dalies 1 punktu, 362 straipsnio 1 dalimi.

nutaria:

Vilniaus apygardos teismo Civilinių bylų skyriaus teisėjų kolegijos 2023 m. vasario 21 d. sprendimą ir 2023 m. vasario 22 d. papildomą sprendimą palikti nepakeistus. Priteisti ieškovei akcinci bendrovei "Lietuvos draudimas" (j. a. k. 110051834) iš atsakovo R. B. (a. k. (duomenys neskelbtini) 380 (trijų šimtų aštuoniasdešimties) Eur bylinėjimosi išlaidų atlyginimą. Ši Lietuvos Aukščiausiojo Teismo nutartis yra galutinė, neskundžiama ir įsiteisėja nuo priėmimo dienos.

Teisėjai

Bublienė

Andžej Maciejevski Algirdas Taminskas